

Hình tượng người lái đò sông Đà - Tùy bút Sông Đà - Nguyễn Tuân

Author : vanmau

Hình tượng người lái đò sông Đà - Tùy bút Sông Đà - Nguyễn Tuân

Hướng dẫn

- **Mở bài:**

Tùy bút Sông Đà là tác phẩm thành công nhất của Nguyễn Tuân sau 1945. Sau những cuộc chuyển mình dữ dội, Nguyễn tuân vẫn trung thành với thể loại tùy bút và liên tục gặt hái những thành tựu rực rỡ. Nổi bật trong thiên truyện là hình tượng người lái đò sông Đà.

- **Thân bài:**

Với những chi tiết hình ảnh trong sáng, gợi cảm đầy chất thơ, Nguyễn Tuân không chỉ đưa lại cho người đọc những hiểu biết phong phú, nhiều mặt về sông Đà, về thiên nhiên, núi rừng Tây Bắc mà còn gợi lên trong chúng ta một niềm cảm xúc và tin yêu.

Chính trên cái nền thiên nhiên hùng vĩ vừa hung bạo, vừa trữ tình ấy, Nguyễn Tuân đã khắc họa rõ nét chân dung con người Tây Bắc, mà cụ thể ở đây là hình tượng ông lái đò sông Đà qua cái nhìn và miêu tả của Nguyễn Tuân. Ông lái đò không chỉ là một người lao động trí dũng tuyệt vời mà còn là một nghệ sĩ thực thụ trong công việc lao động sông nước của mình.

*** Trước hết, nhân vật ông lái đò được tô đậm qua hình dáng và nghề nghiệp đặc thù cùng với độ am hiểu vô cùng sâu sắc dòng sông.**

Về hình dáng bề ngoài ông lái đò: Mọi chi tiết miêu tả của Nguyễn Tuân đều gắn liền với nghề nghiệp và công việc sông nước của ông (tay ông lêu nghêu như cái sào, chân thì lúc nào cũng khuyhnh khuynh,...). Ông lái đò là một người tài trí, hiểu rõ con sông Đà như là một bàn tay của mình vậy. Ông thuộc lòng từng con thác, từng hút nước, xoáy nước. Thậm chí là từng tảng đá trên sông. Nói như Nguyễn Tuân là ông lái đò hiểu rõ *“binh pháp của thần sông, thần đá,...”*.

Ông lái đò là một con người dũng cảm, hàng ngày xuôi ngược trên sông Đà, phải đối mặt với hiểm nguy, đối mặt với cái chết nhưng phong thái của ông vẫn hết sức bình tĩnh, chủ động, tự tin, không mảy may lo sợ. Một phẩm chất của ông lái đò là sự tài hoa nghệ sĩ: ông tỏ ra khéo léo, điêu luyện, điều khiển con thuyền vượt qua các ghềnh thác, với tay lái *“ra hoa, mà chỉ một phát sơ ý, lóa mắt hay trở tay đều phải trả giá bằng tính mạng của mình”*.

Tài liệu chia sẻ tại <https://khotangvanmau.com>

Những phẩm chất của ông lái đò được thể hiện tập trung và đầy đủ nhất qua cuộc quyết đấu

sinh tử giữa ông lái đò và con sông Đà. Con sông càng dữ dằn, nham hiểm, độc địa bao nhiêu thì chân dung của ông lại càng cao lớn hùng vĩ bấy nhiêu. Ông lái đò là một người khiêm tốn, bình dị. Sau khi đưa con thuyền vượt qua các ghềnh thác cập bến bình an, đêm hôm đó, ông lái đò và các bạn chèo của mình ngồi trông đã nổi lửa nướng cá ở trong hang. Họ bàn tán sôi nổi về cá dầm xanh, cá anh vũ, nhưng tuyệt nhiên không nói gì đến những hiểm nguy vừa trải qua. Đối với ông lái đò, đó chỉ là những công việc bình thường hàng ngày, chẳng có gì phải bận tâm.

Có lẽ người lái đò sông Đà đã gắn bó với dòng nước dữ dội này từ thuở nhỏ, cuộc đời ông được tính bằng sóng gió, bằng những mùa nước trên sông. Nhìn dáng vẻ bề ngoài của ông lái đò, thực sự là con người được sinh ra vì nghề nghiệp của mình. Mọi chi tiết miêu tả của nhà văn Nguyễn Tuân đều gợi đến dòng sông và nghề nghiệp “*tay ông lâu ngêu như cái sào, chân ông nào cũng khuyên khuyên*” gò lại như kẹp lái một cuốn lái. *Tưởng tượng giọng ông lúc nào cũng ào ào như nước trước mặt ghềnh sông, nhỡn gờn với ông vờn vọi như lúc nào cũng mong một cái bến xa nào đó trong sương mù*”.

Hầu hết các nhân vật trong tác phẩm của Nguyễn Tuân đều là những con người tài hoa, nghệ sĩ (khái niệm nghệ sĩ ở đây cần được hiểu theo nghĩa rộng; không phải chỉ nói về những con người làm về nghệ thuật mà là tất cả những ai tỏ ra thành thạo, điều luyện trong công việc, nghề nghiệp của mình).

Ông lái đò trong tùy bút “**Người lái đò sông Đà**” là con người như vậy. Để làm nổi bật sự tài trí, dũng cảm tuyệt vời và nghệ thuật can cường của người lái đò, Nguyễn Tuân đã tái hiện lại một cuộc vượt thác leo ghềnh của ông ở một đoạn sông dữ dội, hiểm trở nhất. Hai đối thủ truyền kiếp: con sông Đà và người lái đò bộc lộ đầy đủ tính cách của mình khi được đặt vào một cuộc giao tranh dữ dội. Đây cũng là cơ hội tốt để Nguyễn Tuân thể hiện hết sự tài hoa uyên bác cũng như cái vốn chữ nghĩa phong phú của ông.

*** Ông lái đò là một người tài chí dũng cảm, làm sao đếm xuể bao lần ông vượt thác.**

Từ lần đầu tiên cầm lái trên con thuyền độc mộc rồi trở thành người chỉ huy trên con thuyền nhỏ bé này. Những luồng nước, những hút nút xoáy, những tảng đá trên sông qua những năm tháng đã in vào óc ông quen thuộc như lòng bàn tay. Nhưng cái dữ dội, mạnh mẽ của nghề nghiệp mà ông lái đò gắn bó khác hẳn đời thường càng biết rõ con sông Đà, người vượt thác càng phải cẩn thận bởi sự lợi lổn trong gang tấc đều phải trả giá bằng tính mạng.

Kẻ thù gần gũi ấy, người bạn trái nết ấy không chấp nhận một lỗi lầm nào hết, từng phút từng giây còn cảm thấy bọt sóng tung dưới chân mình. Người lái đò còn phải căng mình như một sợi dây đàn để đón nhận tất cả những biến chuyển dù là nhỏ nhất của dòng sông. Hình ảnh người lái đò sông Đà được tạo nên trong tùy bút của Nguyễn Tuân như được nhào nặn từ nhiều chất liệu. Trong hình ảnh ấy, có vẻ hoang sơ dữ dội của một thời đội đá vá trời, có vẻ của tài hoa thoát tục của một vị an cư trên sông nước mênh mông, có chất trí tuệ nhạy bén sắc sảo của một vị tướng đã quen vượt trùng mây quân thù, cả sự ung dung pha chất lãng tử của những anh hùng thủy chiến đất Lương Sơn Bạc.

Tài liệu chia sẻ tại <https://khotangvanmau.com>

Những khía cạnh, tính cách mạnh mẽ ấy được Nguyễn Tuân dồn nén vào hình ảnh người lái

đò và để cho người này tự khẳng định con người mình một lần nữa trong thạch trận của sông Đà. Sông Đà – dòng sông nước ngược với bao ngạo nghễ đã đe dọa con người bằng tất cả vẻ tinh quái của mình. Dữ dội và xảo quyệt, con sông trở thành kẻ thù bao đời nay của người Tây Bắc và đặc biệt những con người sống trên sóng nước sông Đà.

Chỉ vừa cảm nhận mái chèo chạm vào nước, dòng sông ấy thoát rùng mình, ào ào bầy trận để chuẩn bị trận đánh đê nát chiếc thuyền. Sông Đà ngạo nghễ với bốn cửa trùng vây. Mỗi một quãng sông qua con mắt nhìn nhận và miêu tả của Nguyễn Tuân, con sông Đà hiện lên giống như con ngựa bắt kham, lúc hiện ra như một loài thủy quái khổng lồ, hung ác, nham hiểm, độc địa.

Con sông bày ra đủ các kiểu thạch trận hiểm hóc khác nhau để thử thách con người, còn người lái đò thì hiện ra như một chỉ huy dày dặn, tài giỏi điều khiển con thuyền vượt qua các ghềnh thác hiểm trở, phá tan cái trận đồ bát quái của dòng sông hung bạo.

Không những thế, ông lái đò còn được nhà văn Nguyễn Tuân miêu tả như một người nghệ sĩ, tài hoa, chủ động đưa con thuyền vượt qua các ghềnh thác, nắm chắc những binh pháp của thần sông thần đá, thuộc lòng các luồng “*cửa sinh cửa tử*”. Đây thực sự là cuộc chiến đấu một mất một còn, đòi hỏi người lái đò phải dũng cảm khôn khéo, thông minh bởi chỉ cần một giây phút sơ ý, lóa mắt hay lỡ tay đều phải trả giá bằng tính mạng của mình.

*** Hình tượng ông lái đò trên dòng sông Đà được nhìn nhận như một con người tài tử, dũng cảm không sợ hiểm nguy, một con người tài hoa nhưng rất bình dị, thể hiện sâu sắc ngòi bút tài hoa, độc đáo của Nguyễn Tuân.**

Nguyễn Tuân đã một đời say sưa đi tìm chất tài hoa nghệ sĩ trong con người. Nhưng trước đây, nhà văn chỉ tìm được những mảnh vụn rời rạc, bơ vơ của một thời đã qua nay chỉ còn vang bóng. Nhưng giờ đây, cuộc hành trình đi tìm cái đẹp của Nguyễn Tuân đã tìm thấy “*thứ vàng mười đã qua thử lửa*” của Cách mạng và kháng chiến – họ bao người như người lái đò trên sông Đà hôm nay những con người ấy sông trong niềm vui và hạnh phúc bởi họ luôn tìm thấy ý nghĩa của cuộc đời, họ sống vượt qua khó khăn và nguy hiểm như một phần tất yếu của cuộc sống để thấm thía hơn bao giờ hết niềm mong mỏi “*một cái bến xa nào đó trong sương mù*”.

Người lái đò sông Đà có lúc lúc là một vị tướng lĩnh chinh phục con nước dữ nhưng cũng có lúc sống thật êm ả, bình dị: “*đêm ấy nhà đò đốt lửa trong hang đá, nướng ống cơm lam và còn bàn tán về cá anh vũ, cá dầm xanh và đôi khi “nhõn giới vôi vọi” bờ sông hoang dại như một bờ tiền sử, bờ sông hồn nhiên như một nỗi niềm ngày xưa*”.

Người lái đò sông Đà có một cuộc sống lãng mạn của người nghệ sĩ trong nghề nghiệp của mình, lúc dữ dội, căng thẳng, khi yên ả bình lặng, lúc mơ màng thoát tục, họ hài lòng với cuộc sống của mình: “*cuộc sống của họ là ngày nào cũng chiến đấu với sông Đà dữ dội, ngày nào cũng dành lấy sự sống từ tay những cái thác nên nó cũng không có gì hồi hộp đáng nhớ, họ nghĩ thế lúc ngừng chèo*”.

Tài liệu chia sẻ tại <https://khotangvanmau.com>

*** Đặc sắc nghệ thuật của tác phẩm**

Nguyễn Tuân là một nhà văn uyên bác, tài hoa, ông đọc nhiều, đi nhiều, biết rộng, am hiểu nhiều lĩnh vực khác nhau. Chính vì thế, tác phẩm **“Người lái đò sông Đà”** người đọc đã thu nhận một khối tri thức hết sức phong phú, đa dạng về cả lịch sử, địa lý, địa chất, thậm chí cả quân sự, võ thuật.

Trong tác phẩm **“Người lái đò sông Đà”** người đọc cũng hết sức ấn tượng với *hình ảnh con sông Đà - một dòng sông dữ dằn nhưng cũng hết sức thơ mộng, trữ tình.*

Nguyễn Tuân có ý thức sử dụng mặt mạnh của ngành nghệ thuật khác để tăng thêm vẻ đẹp của văn chương. Ông sử dụng nhiều kiến thức về âm nhạc, sân khấu,... đưa lại cho người đọc những trang viết hấp dẫn và thú vị

Bút pháp miêu tả của Nguyễn Tuân hết sức phong phú, đa dạng. Ông không chỉ miêu tả bằng thị giác mà cả bằng xúc giác,... Đặc biệt ông sử dụng nhiều hình ảnh so sánh độc đáo bất ngờ, đưa lại cho người đọc cảm xúc, Câu văn của ông biến đổi rất linh hoạt, có những câu văn ngắn nhịp điệu tiết tấu nhanh, miêu tả cuộc quyết đấu giữa ông lái đò và sông Đà tạo nên kịch tính hấp dẫn. Đôi khi tác giả sử dụng những câu văn dài như tải ra mang đậm chất tâm tư, mơ mộng.

Ngôn ngữ của Nguyễn Tuân hết sức giàu có, ông sử dụng những từ ngữ rất chính xác. Ông thực sự là một phù thủy ngôn từ, có sức mạnh điều binh khiển tướng đoàn quân ngôn ngữ thực hiện những trận công phá vào tường thành tri thức, tạo ra những thành quả lớn lao, có sức mạnh đưa con người vào những vuộc phiêu lưu kì thú.

Theo Hocsinhgioi.com